

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ ПРИМОРСЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Пуд Ірина Валентинівна, ст. 46 групи,
Науковий керівник: викладач вищої категорії,
старший викладач землевпорядних дисциплін*

*Пуд Катерина Олександрівна
ВСП «Ногайський коледж ТДАТУ»*

До водного фонду Приморського району Запорізької області відносяться річки, озера, ставки, лимани, море. Водні об'єкти розподіляються на об'єкти загальнодержавного і місцевого значення.

Землі водного фонду використовуються для забезпечення збереження, науково-обґрунтованого, раціонального використання вод для потреб населення і галузей економіки, відтворення водних ресурсів, охорони вод від забруднення, засмічення та вичерпання, запобігання шкідливим діям вод та ліквідації їх наслідків, поліпшення стану водних об'єктів, а також охорони прав підприємств, установ, організацій і громадян на водокористування.

Запорізька область знаходиться в зоні недостатнього зволоження, але ж процеси підтоплення набули широкого розповсюдження і суттєво впливають на екологічний стан території та умови життєдіяльності людей. Підвищення рівня ґрунтових вод і, як наслідок, розвиток процесів підтоплення відбувається головним чином за рахунок надмірного техногенного навантаження, а природні фактори лише підсилюють цей вплив.

Ступіть впливу антропогенного навантаження на водні об'єкти залежить не тільки від обсягу й хімічного складу забруднюючих речовин, що скидаються, але й від гідрологічних умов і процесів самоочищення.

У зв'язку з вищевикладеним, політика Запорізької області з охорони та раціонального використання водних ресурсів повинна бути спрямована на скорочення скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, оздоровлення

водойм і водотоків області, створення збалансованих стійких водних екосистем, адаптованих до умов регіону, благоустрій прилеглих територій, захисту водних об'єктів від надзвичайних ситуацій.

Відповідно з вимогами ст.79 Водного кодексу України всі річки району класифіковані на: малі річки (площа водозбору менше 2,0 тис. км²).

Живлення річок, в основному, сніго-дощове.

Територією Приморського району течуть 10 річок, загальною довжиною 200 км, з яких три впадають в Азовське море. На території району розташовано 17 ставків, загальна площа яких 48 км².

На півдні від м. Приморська розташовані озера Ногайської групи: за 3 км від Приморська розташоване озеро Лікувальне (Цілющий лиман), а з південно-західної частини від нього - озеро Солоне. В озерах та лиманах є значні поклади мінеральних грязей, які мають велике значення для розвитку курортної справи.

Обіточна – ріка в межах Куйбишевського, Чернігівського, Бердянського і Приморського районів Запорізької області. Впадає до Обіточної затоки Азовського моря. Довжина 100 км, площа водозбірного басейну 1430 км². Похил річки 1,8 м/км. Заплава суха, вкрита лучною рослинністю, у пониззі частково заболочена. Вздовж течії Обіточної багато балок зі струмками в них. Впадає до Азовського моря на південній захід від села Преслав.

Лозуватка – річка в межах Приморського району Запорізької області, впадає до Азовського моря. Довжина річки 78 км, площа басейну 560 км². Долина трапецієподібна, завширшки понад 2 км. Заплава завширшки 200 - 300 м, у пониззі частково заболочена. Річище помірно завивисте, похил річки 1,7 м/км, на території споруджено невелике водосховище і кілька ставків. Лозуватка бере початок на північний захід від села Зеленівки, впадає в Азовське море на південний схід від села Райнівка.

Кільтичія - річка в межах Куйбишевського, Бердянського та Приморського районів Запорізької області. Ліва притока Обіточної (басейн Азовського моря).

Довжина 70 км, площа басейну 554 км². Долина трапецієподібна, завширшки до 3 км, завглибшки до 40 м. Річище помірно звивисте, ширина у середній і нижній течії до 20 м. Похил річки 2,5 м/км. Живлення снігове та дощове.

Чокрак – річка в межах Приморського та Бердянського районів Запорізької області. Права притока Обіточної (басейн Азовського моря). Довжина 24,4 км, площа басейну 135 км². Долина в середній течії глибока, місцями зі стрімкими схилами; у пониззі - неглибока, розлога. Річище слабозвивисте, у верхній течії пересихає. Споруджено кілька ставків.

Чокрак бере початок на північ від села Гюнівка. Впадає до Обіточної на південь від села Оленівка.

Солона - річка в межах Приморського району Запорізької області. Впадає в Азовське море. Довжина 18 км, площа басейну 22,6 км². Долина неглибока, розлога, переважно слабовиражена. Річище звивисте, в середній течії дуже звивисте; у верхів'ї пересихає (здебільшого відсутнє). Солона бере початок на північний схід від селища Подспір'є. Впадає до Азовського моря (в Обіточну затоку) біля західної околиці селища Набережне.

Цілющий лиман- солоне озеро в Україні, в межах Приморського району Запорізької області. Цілющий лиман розташований на південь/південний схід від міста Приморська, на березі Азовського моря, від якого відокремлений піщаним пересипом. Довжина лиману 2,2 км, ширина 0,5 км, глибина близько 1 м, площа поверхні 1,1 км². Улоговина видовженої форми. Береги піщані, низькі, крім південно-західних, які підвищенні, глинисті. Лиман живиться за рахунок води, що надходить з моря. Температура води +25°, +27°, іноді сягає +30°, +35°. Льодовий режим узимку нестійкий. Дно піщане, з черепашкою, вкрите шаром лікувальної грязі чорного та сірого кольору, яку використовують для грязелікування.

Екологічною проблемою водних ресурсів в області залишається забруднення природних водних об'єктів неочищеними і недостатньо

очищеними стічними водами житлово-комунального комплексу, промислових підприємств.

Основними напрямками діяльності по охороні та раціональному використанню водних об'єктів мають бути:

- поетапне скорочення та припинення скидів забруднюючих речовин від житлово-комунального сектору та промислових підприємств шляхом реконструкції, удосконалення діючих та впровадження сучасних систем очищення;
- впровадження водозберігаючих технологій на промислових підприємствах, у тому числі оборотних та повторних систем використання води;
- упорядкування водовідведення з територій та очистка зливних зворотних вод;
- проектування і винесення в натуру меж водоохоронних зон і прибережних захисних смуг водних об'єктів;
- створення та забезпечення функціонування системи моніторингу підтоплення населених пунктів;
- здійснення заходів, які забезпечуватимуть запобігання підтоплення територій і зсувів ґрунту;
- здійснення заходів щодо зменшення рівня розораності басейнів малих річок;

В умовах нарощування антропогенних навантажень на природне середовище, розвитку суспільного виробництва й зростання матеріальних потреб підвищується необхідність дотримання встановлених правових норм по відношенню до водних ресурсів, та розробленню і дотриманню особливих правил користування водними ресурсами, раціонального використання та екологічно спрямованого захисту.

Водні відносини в Україні регулюються за сучасним водним законодавством. Його дія поширюється на всі види водних об'єктів, що існують на території України, її водний фонд, тобто на всі поверхневі, підземні води та

джерела, внутрішні морські води. Тому повинно забезпечуватися здійснення широкого комплексу заходів щодо охорони вод від забруднення, вичерпання, засмічення, запобігання шкідливій дії вод та ліквідації їх наслідків.

Список використаної літератури:

1. Андрейцев В.І. Екологічне право: Курс лекцій в схемах (Загальна частина). — К., 1996. — 208 с.
2. Водне господарство в Україні / А.В. Яцик (ред.), В.М. Хорєв (ред.). — К., 2000. — 456с.
3. <https://urist-ua.net>
4. zakon.rada.gov.ua